

EUROPA ONTVOLKING

Vroeger werd er ijzer gesmolten, nu is de in 1973 gesloten ijzergieterij van DRU in Ulft een smeltkroes van bedrijvigheid, recreatie en culturele activiteiten.

FOTO: FLIP FRANSSSEN/HH

Jongeren gezocht voor innovatiekracht

Economen zien de Achterhoek als toonbeeld van vernieuwing. 'Een van de best bewaarde geheimen'

Wouter Keuning en Eva Rooijers
Varsseveld/Ulft/Terborg

Wie niet beter wist, zou, rondlopend in ijzergieterij Lovink, denken dat hij was teruggeworpen in de tijd. Naar ver in de vorige eeuw. Hoog op een brug in de warme, lawaaierige fabriekshal zijn mannen bezig de enorme ovens onder hun voeten aan de praat te houden. Verderop gieten collega's 1500 graden heet, vloeibaar ijzer in mallen. Het spul geeft fel oranje licht. Over de vloer verspreid staan talloze gietijzeren voorwerpen; van motoronderdelen en bumpers voor vorkheftruck tot pandragers voor gasfornuizen.

Alexander van den Hout weet beter. Samen met zijn broer vormt hij de directie van Royal Lovink Industries. Het bedrijf, midden in de Achterhoek, namen ze enkele jaren geleden over van hun vader. Wat hij zijn bezoek laat zien, mag misschien de geur hebben van de industriële revolutie, in werkelijkheid is het een superinnovatief en state-of-the-art productieproces. 'Dit is een van de schoonste en modernste gieterijen ter wereld', benadrukt Van den Hout. Met de toegepaste techniek kan hij elke denkbare vorm metaal maken. 'Alles wat een 3D-printer kan, kunnen wij ook', aldus de directeur. 'We zijn een van de weinigen in de wereld die dit kunnen. Het is dankzij ons innovatief vermogen dat wij het volhouden tussen goedkopere ijzergieters uit bijvoorbeeld Azië.'

Datzelfde geluid valt te beluisteren bij meer bedrijven in de regio. Lasersnijder

'Door de combinatie van robotisering, digitalisering en big data gaat nog veel veranderen'

247TailorSteel, leverancier van industriële broodovens Kaak, machinefabriek Hencon en metaalplaatbewerker Goma: allemaal zien zij innovatie als levensader voor hun bedrijf. Terwijl innovatie niet het eerste is waar mensen aan denken bij de Achterhoek. De streek roept standaard associaties op met bier en de jaarlijkse Zwarte Cross.

'Het is een van de best bewaarde geheimen, dat dit de tweede meest innovatieve regio van het land is', zegt André Oosterink. Namens de stuurgroep Achterhoek2020 - een samenwerkingsverband van ondernemers, overheden en maatschappelijke organisaties - werkt hij aan het toekomstbestendig maken van de regio, die sinds 1 januari van dit jaar officieel het stempel krimpregio heeft.

Uit de mond van Oosterink klinken de lofuitingen niet onverdacht, maar zijn uitspraken zijn wel gebaseerd op onafhankelijk onderzoek van de Rotterdam School of Management. Recent kwam het instituut tot de conclusie dat 'de regio Achterhoek, Twente en omstreken het toonbeeld is van innovatie'. Zowel wat betreft technologische doorbraken als stapsgewijze innovaties scoort de regio bovengemiddeld. Dat weinigen dat weten, komt volgens Oosterink door het ontbreken van een bekend uithangbord. 'Wij hebben hier geen Philips of ASML. Hier zijn het veelal mkb'ers.'

Om de innovatiekracht ook in de toekomst te behouden, is aanwas van jongeren noodzakelijk, weet men in de regio. 'En dat is lastig in een krimpgebied', zegt Martin Stor. Hij ziet zichzelf als het oliemannetje, dat bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen in de regio met elkaar in contact brengt om de Achterhoek verder te ontwikkelen. 'Jongeren zijn de sleutel tot innovatie. Daarom moeten we hen behouden en aantrekken.'

Met dat doel bedacht Stor samen met anderen zogenaamde innovatiehubs: clusters van steeds drie bedrijven die voor een afgebakende periode gezamenlijk een projectmanager aanstellen. Die geeft leiding aan een team van studenten die voor een stage, project of afstudeeropdracht aan een van de drie bedrijven worden gekoppeld. Daar houden zij zich

Zomerserie

Deze zomer schrijven correspondenten van het FD over ontvolking in het land waar zij wonen en werken. Hoe gaan deze landen de leegloop tegen? Aansluitend worden drie Nederlandse krimpregio's geportretteerd.

Op www.fd.nl/leegloop zijn alle artikelen terug te lezen.

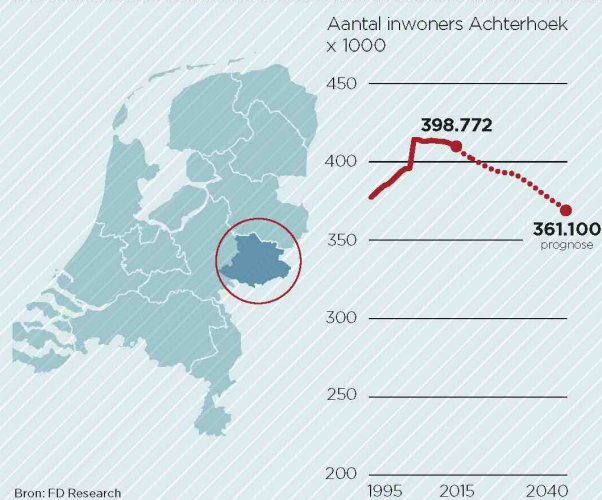
Achterhoek IJzerrijke streek

De prominente rol van de maakindustrie in de Achterhoek is historisch eenvoudig verklaarbaar. Het ijzer in de grond kwam er van oudsher vrijwel vanzelf omhoog.

Dankzij de sterk ijzerhoudende grond (ook wel 'oer' genoemd) kon de grondstof eenvoudig worden gewonnen. Het leverde de streek een groot aantal ijzergieterijen op. In die gieterijen werden allerhande metaalwaren geproduceerd. De bij het brede publiek bekendste

producten waren badkuipen, pannen en gaskachels. Een van de bekendste merken uit de streek is Atag, dat tegenwoordig in Duiven zit. Begin 20ste eeuw beleefden de ijzergieters hun hoogtijdagen. In de jaren zestig werden nog grote groepen Spaanse en Turkse gastarbeiders naar de regio gehaald om in de ijzergieterijen te komen werken. Ruim een decennium later zette het verval van de sector in, door de ontwikkeling van nieuwe materialen.

Krimpregio

Bron: FD Research

specifiek bezig met innovatieprojecten. Inmiddels zijn er acht hubs in de regio.

Jan Willem Boezel, directeur van Van Raam, dat speciale fietsen produceert voor gehandicapten en ouderen, is enthousiast over de aanpak. Via de hub waar zijn bedrijf onderdeel van uitmaakt, zag hij afgelopen drie jaar 85 studenten als tijdelijk medewerker voorbijkomen. 'Ze zijn cruciaal voor ons. Aan bijna ieder product dat je hier ziet, hebben studenten wel iets mee ontworpen.' Lopend door de werkplaats toont hij diverse voorbeelden: voetsteunen, displays, maar ook de stuurinrichting van een fiets waarop een rolstoel met inzittende is te vervoeren.

Of het allemaal helpt de leegloop te keren, weet nog geen mens. Stor kan daarmee leven. 'Hard maken dat dit helpt de krimp tegen te gaan is lastig, maar als je niets probeert, gebeurt er sowieso niks.'

Een ander project om jongeren te behouden voor de regio komt uit de koker van Boezel zelf. Een dag in de week geeft een van zijn medewerkers — in de werkplaats van het bedrijf — praktijkles aan VMBO-leerlingen uit de regio. Voor deelnemende opleidingen levert het aanzienlijke kostenbesparingen op. 'Zo kunnen technische opleidingen, ook als het aantal studenten terugloopt, hun deuren openhouden.'

Terug bij Lovink vertelt Van den Hout over een lokaal initiatief om de innovatiekracht van de regio te behouden. Onder de noemer 'Smart Industry' wisselen maakbedrijven kennis uit via masterclasses. 'Door de combinatie van robotisering, internet of things, sensortechnologie, digitalisering en big data gaat nog veel veranderen', aldus Van den Hout. 'We worden er allemaal beter van als we samen doordenken welke consequenties dat heeft voor onze bedrijven.'

De collegereeks wordt georganiseerd door de deelnemende bedrijven, maar wordt gegeven door externen. De animo is groot. Van den Hout: 'Het zit elke keer bomvol. We hebben geen ruimte voor meer ondernemers. Volgend jaar doen we zeker een nieuwe ronde en wordt deze aanpak waarschijnlijk verder uitgerold naar andere sectoren.'